

NAIVT: Det er naivt å tro at mennesker som kommer fra håpløst dårlige kår, og fra land hvor arbeidsledighetene er svært høy, ikke

Med lykkebillett i hånden?

Det er naivt å tro at mennesker fra håpløst dårlige kår ikke skulle ønske å prøve lykken i Norge.

INGRID HUSEVÅG DØSKELAND

Rådgiver for fattige tilreisende fra EU og EØS-området ved Stiftelsen Robin Hood Huset, utdannet jurist ved Universitetet i Bergen.

Publisert 22.des. 2015 05:00

Oppdatert 21.des. 2015 15:55

▼ANNONSE

I en kommentar til BT den 3. desember, vedrørende fylkesmannens vedtak om en rumensk families rett til nødhjelp, fraskriver Robert Eriksson (Frp) den norske stat alt ansvar for fattige tilreisende fra EU som ikke kan besørge sitt eget livsopphold. Han unnlot imidlertid å komme med alternative løsningsforslag, og bidro heller ikke til en avklaring gjennom å presentere en lovtolkning.

- **Har man kommet seg til Norge, får man klare å komme seg hjem igjen: [Nekter å betale hjemtur for tiggerne](#)**

Bergen kommune, ved byråd for sosial, bolig og inkludering, Erlend Horn (V) henvendte seg 26. november formelt til arbeids- og sosialdepartementet for å be om en klargjøring av hvordan kommunens hjelpeplikt stiller seg overfor fattige tilreisende EØS-borgere. Eriksson ventet med å svare til saken nådde mediene, og uttalte deretter at han håper landets fylkesmenn «leser avisen», heller enn å presentere en lovtolkning eller gi formelle instruksjoner til fylkesmennene.

Vi håper at påtroppende arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie (H) vil ta et større ansvar, og bidra til en avklaring av europeiske borgeres rettigheter i Norge.

- **Ny ledelse: [Ung mann tek roret i Raftostiftelsen](#)**

Henvendelsen fra byråd Erlend Horn ble utløst med bakgrunn i spørsmål rundt fylkesmannens inngripen i en konkret sak, der vi har forstått på byråden at det har vært flere tilsvarende saker i senere tid. I den konkrete saken var det snakk om en familie med fire barn i skolealder, som snart ville miste sin private innlosjering. Nav Bergenhus konkluderte med at familien hadde rett til hjelp, men bare til å komme seg til Oslo og den rumenske ambassaden.

Fylkesmannen i Hordaland fattet vedtak om omgjøring basert på sin forståelse av forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge. Denne gir

utenlandske borgere som ikke har fast bopel rett til hjelp fra Nav dersom de befinner seg i en situasjon hvor de ikke kan sørge for eget livsopphold, frem til de kan «forventes» å få bistand hjemmefra.

Å avgjøre hvordan og i hvilken grad denne plikten binder kommunene er en av de store usikkerhetene de sitter med. Et premiss burde imidlertid være selvsagt: Hvis man først kommer frem til at en person/personer har rett på hjelp fra norske myndigheter, så må slik hjelp være reell.

- **Underernæring og mangel på leger og jordmødre tar livet av nesten 200.000 babyer i Pakistan hvert år: [Jeg så håpløsheten i øynene hennes](#)**

Som rådgiver for fattige tilreisende fra EØS-området har jeg fått kjennskap til flere slike saker, og jeg har vært i kontakt med den spanske og den rumenske ambassaden. Begge har til oss gitt uttrykk for at de ikke har mulighet for å bistå sine borgere med hjemreise, utover anskaffelse av reisedokumenter.

Mennesker som søker denne type hjelp har sjelden kontakter i hjemlandet som kan bistå økonomisk. En praksis hvor man sender personer uten midler til sin nærmeste ambassade ender derfor opp med et system hvor sosiale problemer bare flyttes fra en by til en annen.

At det ble ansett som akseptabelt å sende fire snart hjemløse barn fra Bergen til Oslo, uten noen forsikring om deres velferd, eller undersøke deres livssituasjon nærmere – bør reise spørsmål knyttet til forvaltningen av barns rettigheter hjemlet i barnevernloven.

Det er betryggende at kommunene ønsker en avklaring, spesielt i saker hvor man står over tungtveiende faktorer som barns velferd.

- **Blokkerte grenser fører til alvorlig mangel på mat og medisiner: [Unicef frykter katastrofe for barn i Nepal](#)**

Som arbeids- og sosialminister sendte Eriksson sterke signaler om at ansvaret for disse personene faller på den enkelte stats ambassade. EØS-borgere skal i utgangspunktet klare seg selv: Det er en forutsetning for lovlig opphold i Utlendingsloven at EØS-borgere ikke er til urimelig byrde for offentlige velferdsordninger i sine første tre måneder i landet.

Utfordringen er imidlertid at det at det ikke føres noen kontroll med om personer med EU-statsborgerskap har tilstrekkelige egne midler, eller andre forutsetninger for å klare seg når de kommer inn i landet.

Det kan problematiseres hvem som skal ha ansvaret for de fattige tilreisende, men når det ikke føres noen innreisekontroll vil det likevel ramme det norske samfunnet. Det er regjeringens oppgave å sørge for at noen tar ansvar for disse menneskene.

Norge har utvilsomt nytt mange goder av den frie flyten av arbeidskraft og reisefrihet som EØS-avtalen og Schengen-samarbeidet bringer med seg. Det er imidlertid naivt å tro at mennesker som kommer fra håpløst dårlige kår, og fra land hvor arbeidsledighetene er svært høy, ikke skulle ønske å prøve lykken i Norge.

- **Hanne Hezlein-Lossius: «De kjemper for sine barns liv og fremtid»**

Det er enda mer naivt å tro at de vil selv-regulere sin innreise på bakgrunn av krav i norsk lov som ikke håndheves. Og hva skjer så, når de er i Norge med oppbrukte sparepenger og uttømte muligheter?

Hvis en finner at EU-borgere som oppholder seg i Norge, uten midler til livsopphold eller hjemreise, har rett til hjelp etter forskrift om sosiale tjenester må en enten hjelpe dem hjem, eller forsørge dem til hjelp kan forventes fra hjemlandet.

Kjennskapen jeg har fått gjennom mitt arbeid som rådgiver for denne gruppen tilsier at de kan måtte vente lenge før familiene deres kan skaffe nok penger til en billett hjem, eller opprettholdelse av en akseptabel levestandard i Norge.

Forholder man seg i stedet til Utlendingsloven blir det opp til politiet å gå til sak og fatte vedtak om utvisning, en løsning som vil medføre betydelige kostnader.

For det første krever det at politiet setter av store ressurser til å føre kontroll med EU-borgere i landet: Når kom de, hva har de, og hvor lenge skal de bli?

For det andre er det sannsynlig at utfallet i mange saker vil bli at norske myndigheter må betale hjemreisen, kanskje med politieskorte, og det de sitter igjen med er et betydningsløst krav om tilbakebetaling mot en person uten evne til å gjøre opp gjelden.

Skal man følge linjen som tegnes opp av Eriksson må vi akseptere at det i Norge lever mennesker som har strandet, uten mulighet til å returnere til sine hjemland, overlatt privates velvilje for å overleve. Det øker også faren for at enkelte utnyttes til svart arbeid, kriminalitet og prostitusjon, en sosial kostnad man også bør ha med i regnestykket.

Det er ingen som er uenige i at situasjonen som den er nå er uholdbar, men man

må anerkjenne at det foreligger noen dilemma. Vi håper at påtroppende arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie vil ta initiativ til en rask og grundig avklaring av EU-borgere i Norge sine rettigheter til hjelp i en nødssituasjon.

LIK BT MENINGER PÅ FACEBOOK

Velkommen til debatt i Bergens Tidende. Vi setter pris på sterke meninger. I våre kommentarfelt er det høyt under taket, men vi tolererer ikke trakassering, trusler eller hatefulle meninger. Vis respekt for andre debattanters meninger, etnisitet, religion og legning. Husk at mange leser dine ytringer her på bt.no. Tenk derfor nøye gjennom hvordan du ønsker å fremstå. Du må skrive under fullt navn.

Vennlig hilsen *Øyulf Hjertenes*, sjefredaktør.

6 KOMMENTARER

▼ ANNONSE

SISTE FRA DEBATT